

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
председница Народне скупштине

ПРИМЉЕНО: 19. 11. 2018

Орг.јед.	Број	Прилог	Вредности
01	46-3532		18

На основу члана 107. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр. 98/06), члана 40. Закона о Народној скупштини („Сл. гласник РС“, бр. 9/10) и чл. 150. и 151. Пословника Народне скупштине („Сл. гласник РС“, бр. 20/12 – пречишћен текст) подносим Предлог закона о повраћају имовине и обештећењу, са предлогом да се узме у претрес.

У Београду, 19. 11. 2018. године

народни посланик
Жика Гојковић

Жика Гојковић

**ЗАКОН
О ПОВРАЋАЈУ ИМОВИНЕ И ОБЕШТЕЋЕЊУ**

ДЕО ПРВИ

ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређују се услови, начин и поступак враћања имовине која је на територији Републике Србије подржављена одузимањем од бивших власника - физичких и правних лица, применом прописа о:

- 1) аграрној реформи,
- 2) конфискацији,
- 3) секвестрацији,
- 4) национализацији,
- 5) експропријацији,

као и других прописа који су донесени и примењивани, те свим другим актима којима је извршено подржављење без тржишне накнаде, као и прописа којима је извршена приватизација подржављене имовине бивших власника у периоду од 1944. године до дана доношења овог закона.

Имовина се враћа у натури.

У случају да је имовина уништена Република Србија одговара сопственим непокретностима и материјалним средствима.

Значење појединих израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

- 1) под „прописима о одузимању имовине“ подразумевају се закони, уредбе, упутства, препоруке, одлуке, закључци и сва друга општа акта која се односе на одузимање имовине од 1944. године до дана ступања на снагу овог закона и почетка његове примене;
- 2) под „имовином“ се сматрају непокретне и покретне ствари и права, као и одузета предузећа;

- 3) под „изразом подржављена имовина“ подразумева се приватна имовина из става 2. овог члана без обзира на то да ли је та имовина актом о подржављењу прешла у опште народну својину, државну, друштвену, или задружну својину;
- 4) под „актом о подржављењу“ подразумевају се правни акти који су имали непосредно дејство, као што су прописи, пресуде, одлуке, решења, други правни акти, као и материјалне радње државних и других органа путем којих је приватна имовина подржављена;
- 5) под „државним органима“ подразумевају се судови, органи управе, комисија и народни одбори и њима сродни органи који су на основу прописа о одузимању имовине били овлашћени за доношење аката о подржављењу;
- 6) под „бившим власницима“ подразумевају се физичка и правна лица која су била власници имовине одузете применом прописа о одузимању имовине и њихови наследници и правни следбеници који полажу право на повраћај имовине, односно на новчано обештећење по овом закону;
- 7) под „обвезницима враћања“ подразумевају се држава, правна лица, као и физичка лица у чијој се имовини налазе ствари по једном од горе наведених начина које се на основу овог закона враћају бившим власницима, односно која су обавезна по овом закону на повраћај имовине или обештећење;
- 8) под појмом „агенција за реституцију“ подразумева се Агенција за реституцију која је основана за вођење поступка и одлучивање о захтевима за враћање имовине, као и ради исплате новчане накнаде и обештећења.

Члан 3.

Право повраћаја имовине, односно обештећења имају физичка и правна лица којима је имовина одузета на основу прописа о одузимању имовине, од 1944. године до дана ступања на снагу овог закона и почетка његове примене.

То право имају и она физичка и правна лица којима је пресудом, одлуком или другим актом државног органа, односно актима и радњама појединаца приликом извршавања овлашћења државног органа, била одузета имовина на основу ништавног правног посла, без правног основа, или злоупотребом права или политичке моћи.

Одредбе овог закона примениће се и на враћање имовине, односно обештећење за имовину која је прешла у државну својину:

- 1) на основу правног посла који је закључен под принудом, преваром, претњом или у заблуди;
- 2) одузимањем уз накнаду која не прелази једну половину вредности имовине (оштећење преко половине).

Члан 4.

На решавање питања која су предмет овог закона сходно ће се применити одредбе закона којима су уређени својинскоправни, облигациони, наследноправни и други имовински односи, ако нису у супротности са овим законом.

Поступак за повраћај имовине води се по одредбама Закона о општем управном поступку.

Члан 5.

Стицање непокретности, друге имовине и имовинских права, односно новчане накнаде по овом закону, не подлеже плаћању пореза.

Поступак за повраћај имовине и прибављање документације потребне у поступку, ослобођени су такси.

ДЕО ДРУГИ

НОСИОЦИ ПРАВА И ОБАВЕЗА

1. Бивши власници (корисници права)

Члан 6.

Право на повраћај одузете имовине, односно обештећење, по одредбама овог закона имају бивши власници (правна и физичка лица), њихови наследници и правни следбеници.

Члан 7.

Право на повраћај имовине, односно обештећење у смислу овог закона, немају бивши власници који су добили накнаду за одузету имовину, од иностране државе, ако овим законом није другачије одређено.

Члан 8.

Право на повраћај имовине капиталских и личних друштава имају акционари односно уделничари, као и ортаци, који су физичка лица или правна лица, њихови наследници и правни следбеници.

Право на повраћај имовине, односно обештећења припада и задужбинама, легатима, фондовима и непрофитабилним организацијама.

Члан 9.

Ако се поведе оставински поступак у вези враћене имовине исти се спроводи по одредбама Закона о наслеђивању Републике Србије, уз давање нових наследничких изјава.

2. Обвезници враћања

Члан 10.

Обвезник враћања имовине је Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно њихов правни следбеник или правно као и физичко лице које је у моменту ступања на снагу овог закона власник или носилац права коришћења или располагања или полаже право на ту имовину на основу теретног или бестеретног правног посла.

Обвезници враћања подржављених или приватизованих подржављених предузећа, односно других привредних субјеката или за успостављање удела на њиховој имовини јесу Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, предузећа, односно друга физичка и правна лица у чијој се имовини налазе средства, односно имовина подржављених и-или приватизованих подржављених предузећа или других привредних субјеката.

Правно, односно физичко лице које је обвезник враћања ствари по одредбама ст. 1-2. овог члана има право на накнаду њене вредности од Републике Србије, односно њеног правног следбеника, ако је право на ствар стекло правно-ваљаним теретним правним послом.

Обвезник накнаде у обвезницама и у новцу је Република Србија или њен правни следбеник.

Члан 11.

Ако су обвезници враћања физичка, односно правна лица која су у међувремену путем правно-ваљаног теретног посла или бестеретног стицања или на основу незаконитих радњи постала власници имовине која је била одузета од бивших власника применом прописа и акта из члана 2. овог закона, та физичка, односно правна лица имају право на надокнаду до висине уложених средстава у предметну имовину, а своја права на обештећење остварују у посебном поступку од Републике Србије.

Сматрају се обвезницима враћања и они држаоци ствари и права из става 1. овог члана који су ту државину и право прибавили без ваљаног правног основа или ако их држе по основу најма, закупа или другог томе сродног односа.

Ако је имовина која је предмет повраћаја или тржишне накнаде прешла из друштвене у приватну својину на основу незаконитих, односно фиктивних правних аката и послова, обвезник за повраћај, односно накнаду, јесте правно, односно физичко лице које је у тренутку одлучивања о захтеву за враћање власник или корисник такве имовине.

ДЕО ТРЕЋИ

ПРЕДМЕТ ВРАЋАЊА И ОБЕШТЕЋЕЊА

Члан 12.

На основу овог закона предмет враћања, односно обештећења је сва имовина.

ОБЛИЦИ ВРАЋАЊА ИМОВИНЕ

I. Враћање у натуралном облику

Члан 13.

Повраћај одузете имовине врши се враћањем имовине у натури.

1. Враћање покретности

Члан 14.

Предмет враћања су све покретне ствари.

У случају уништења одузете покретне ствари плаћа се накнада првобитно ревалоризоване вредности на дан подржављења или тржишна вредност на дан повраћаја уколико је то за корисника повраћаја повољније.

2. Враћање непокретности

Члан 15.

Пољопривредно и шумско земљиште са стамбеним и економским зградама на њему, шуме, грађевинско земљиште, стамбене и пословне зграде, односно идеални делови таквих зграда, станови и пословне просторије, враћају се под условима прописаним овим законом.

Члан 16.

Непокретност чија вредност након подржављења није битно порасла, враћа се, под условима утврђеним овим законом, без обрачуна разлике у вредности.

Ако је вредност непокретности битно порасла услед нових улагања бивши власник има право да тражи успоставу својинског удела на непокретности до висине првобитне вредности ревалоризоване на дан повраћаја или тржишну вредност на дан повраћаја, уколико је то за њега повољније.

Непокретност чија је вредност након подржављења битно смањена, враћа се кориснику права уз доплату накнаде до пуне вредности у тренутку подржављења.

Члан 17.

Пољопривредно земљиште враћа се бившем власнику у својину и државину.

Ако на одузетом пољопривредном земљишту сада постоји право својине трећег лица, то лице има право на друго одговарајуће пољопривредно земљиште.

Под појмом другог одговарајућег пољопривредног земљишта подразумева се земљиште које је истог квалитета и бонитета и приближне локације.

Члан 18.

Ако корисник права не тражи повраћај пољопривредног земљишта, односно шуме у природи припада му право на новчану накнаду која ће се исплатити најкасније у року од годину дана, од дана истакнутог захтева.

Члан 19.

Стамбене зграде, односно станови, пословне зграде, односно пословне просторије на којима не постоји закупни или томе сродан однос, враћају се бившем власнику у својину и државину.

Стамбене зграде, односно станови, пословне зграде односно пословне просторије на којима постоји власнички, закупни или томе сродан однос, враћају се успостављањем права својине на тим непокретностима, а корисници односно досадашњи власници, постају закупци.

Члан 20.

На подржављеном грађевинском земљишту, ступањем на снагу овог закона успоставља се право својине у корист бившег власника.

Подржављено грађевинско земљиште које је општини, односно граду или неком правном или физичком лицу у складу са законом предато ради привођења намени у складу са планским актом, враћају се бившем власнику, а обвезник враћања мора надокнадити штету кориснику земљишта у вредности уложених средстава.

Подржављена грађевинска земљишта враћају се власнику било да је на њима изграђен трајни објекат у својини бившег власника, било да је у својини другог физичког или правног лица. Уколико је објекат у својини правног или физичког лица између власника земљишта и власника трајног објекта успоставља се закупни однос. Услове закупа земљишта прописује надлежно министарство за прелазни период од годину дана када се има успоставити тржишно формирање цена.

За грађевинско земљиште које је експроприсано по прописима о експропријацији до ступања на снагу Закона о експропријацији ("Сл. гласник РС", бр. 53/95, "Сл. лист СРЈ", бр. 16/2001 - одлука СУС и "Сл. гласник РС", бр. 20/2009, 55/2013 - одлука УС и 106/2016 – аутентично тумачење), кориснику права припада тржишна накнада, ако он за то земљиште на име накнаде није добио другу непокретност у власништво.

У случају из става 3. овог члана, стари власник може одбити повраћај ствари и тада му припада накнада у виду замене за друго грађевинско земљиште или новчана накнада по тржишној цени.

Члан 21.

Непокретности се враћају ослобођене хипотекарних терета који су настали од момента њиховог подржављења до дана ступања на снагу овог закона. За потраживања која су била обезбеђена овим теретима гарантује Република Србија.

Службености, избрисане подржављањем, оживљавају, а такође и неистекли уговори о дугорочном закупу непокретности.

3. Враћање предузећа и капитала

Члан 22.

Предузеће које је било подржављено враћа се бившем власнику независно од врсте делатности у време доношења закона, а ако је у саставу другог правног лица – под условом да се може издвојити из тог правног лица.

Ако је вредност предузећа у моменту враћања битно порасла услед нових улагања врши се пребијање порасле вредности са приходима оствареним за време коришћења предузећа, бивши власник има право да тражи успоставу својинског удела на предузећу до висине првобитне вредности ревалоризоване на дан повраћаја.

Члан 23.

Ако је предмет враћања предузеће чија је вредност битно смањена у односу на вредност предузећа у тренутку подржављења, за разлику у вредности бившем власнику припада тржишна накнада у новцу на терет средстава и имовине Републике Србије, односно њеног правног следбеника.

Ако је предмет враћања у својину предузеће чија је вредност битно порасла у односу на вредност предузећа у тренутку подржављења врши се пребијање у складу са чланом 22. став 2. овог закона.

II. Новчано обештећење

Члан 24.

Ако се непокретност не може вратити у својину и државину, односно ако се на њој не може успоставити право својине или удела, бивши власник добија накнаду успостављањем удела на правном лицу, или у новцу на начин утврђен у члану 16. став 2. и члану 22. став 2. или на његов захтев у обвезницама Републике Србије, или у акцијама.

Ако бивши власник захтева акцију у смислу претходног става, а исте не могу да му се понуде, припада му накнада у новцу, или на његов лични захтев у обвезницама Републике Србије.

У случају из става 1. овог члана бивши власник и обвезник могу се споразумети да бившем власнику припадне у својину друга непокретност.

Право на накнаду имају и бивши власници који су своју подржављену имовину повратили на основу правног посла уз накнаду.

Члан 25.

Ако се, у складу са чланом 24. овог закона, подржављено предузеће не може вратити бившем власнику, или ако се не може успоставити удео у предузећу или право својине на непокретности, бивши власник има право на накнаду у вредности имовине процењене у моменту одузимања, а вредноване на дан повраћаја, односно удела на подржављеном предузећу.

Бивши власник из става 1. овог члана може да захтева да му се вредност подржављене имовине надокнади у новцу или на његов захтев у виду обвезница Републике Србије или акција.

Члан 26.

Вредност подржављене уништене имовине утврђује се према њеном стању у тренутку подржављења и уз уважавање уз примену ревалоризоване или садашње тржишне вредности.

Вредност подржављене уништене имовине утврђује се према њеном стању у тренутку подржављења и уз уважавање њене вредности према принципима из члана 16. став 2. овог закона.

Вредност стана, стамбене зграде, односно пословних просторија или пословне зграде утврђује се у складу са ставом 1. овог члана.

Вредност пољопривредног земљишта, шума и земљишта коришћеног за изградњу утврђује се према тржишној вредности таквог земљишта.

Државне обвезнице

Члан 27.

Ради регулисања јавног дуга који настаје по основу обештећења Република Србија ће емитовати државне обвезнице.

Обвезнице из става 1. овог члана емитују се у нематеријалном облику, без купона појединачно за сваку годину и региструју код Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности.

Обвезнице из става 1. овог члана гласе на име и преносиве су и исплаћују се у еврима.

Промет обвезница емитованих у складу са овим законом је слободан.

Промет и поседовање обвезница емитованих у складу са овим законом ослобођено је сваке врсте пореза.

Обвезнице из овог члана могу се куповати и продавати на берзи.

Члан 28.

За период од правноснажности решења о накнади до почетка обрачунавања камата на обвезнице, односно када је то утврђено решењем до исплате накнаде у готовом новцу, бившем власнику припадају камате које важе за улоге по виђењу, а главница се валоризује.

Члан 29.

Накнаде дате на основу прописа о одузимању имовине као и накнаде дате за имовину која је подржављена на начин утврђен чланом 3. ст. 2-3. овог закона, приликом одлучивања о повраћају имовине у смислу овог закона не узимају се у обзир.

Обвезницима из чијих се средстава у смислу одредаба овог закона враћа непокретност коју су стекли уз плаћање накнаде, припада тржишна накнада по прописима о експропријацији и принудном преносу непокретности у друштвеној својини.

Тржишна накнада из става 2. овог члана у виду обвезница Републике Србије исплаћује се на терет буџета Републике Србије, односно њеног правног следбеника.

ДЕО ЧЕТВРТИ

ПОСТУПАК ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА

Странке у поступку

Члан 30.

Странка у поступку је лице по чијем је захтеву покренут поступак или које има правни интерес, обвезник као и републички јавни правобранилац.

Надлежни орган

Члан 31.

По захтеву за враћање имовине поступак води Агенција, као јавна агенција, преко подручних јединица, а у складу са овим законом и законом којим се уређује општи управни поступак.

Агенција ће објавити јавни позив за подношење захтева за враћање имовине у најмање два дневна листа који се дистрибуирају на целој територији Републике Србије, као и на званичном веб сајту министарства надлежног за послове финансија и Агенције, у року од 120 дана од дана ступања на снагу овог закона.

Подносилац захтева

Члан 32.

Захтев за враћање имовине, у складу са овим законом, подносе сви бивши власници одузете имовине, односно њихови законски наследници и правни следбеници.

Захтев из става 1. овог члана могу поднети заједно сви законски наследници бившег власника или сваки од њих појединачно.

Право на подношење захтева у складу са овим законом имају сви бивши власници одузете имовине, њихови законски наследници или правни следбеници, без обзира да ли су раније поднели пријаву у складу са Законом о пријављивању и евидентирању одузете имовине ("Службени гласник РС", број 45/2005 и 72/2011 – др. закон), односно ранији захтев у складу са Законом о враћању имовине и обештећењу („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 108/2013, 142/2014 и 88/2015 – одлука УС).

Подношење и садржина захтева

Члан 33.

Захтев се подноси у року од две године од дана објављивања јавног позива Агенције из члана 31. став 2. овог закона на веб сајту министарства надлежног за послове финансија.

Захтев се подноси Агенцији - надлежној подручној јединици - на прописаном обрасцу и са потребним доказима, преко шалтера поште.

Захтев садржи податке о:

1) бившем власнику - име, име једног родитеља и презиме, датум и место рођења, пребивалиште, односно боравиште у време одузимања имовине и држављанство, односно назив и седиште задужбине;

2) одузетој имовини на коју се захтев односи - врста, назив, величина, односно површина, место где се непокретност налази, број катастарске парцеле по старом и важећем премеру, изглед и стање имовине у време одузимања, односно одговарајући подаци за покретне ствари;

3) праву својине бившег власника на одузетој имовини;

4) основу, времену и акту одузимања;

5) подносиоцу захтева - име, име једног родитеља и презиме, податке о рођењу, пребивалишту, држављанству, јединствени матични број грађана, име, презиме и пребивалиште пуномоћника, односно назив и седиште задужбине, податке о лицу које представља задужбину и лицу које заступа задужбину;

6) правној вези подносиоца захтева са бившим власником.

Уз захтев се прилажу, у оригиналу или овереној фотокопији, следећи докази:

1) за податке из става 3. тач. 1) и 5) овог члана - извод из матичне књиге рођених, односно умрлих, извод из регистра у коме је задужбина уписана, пуномоћје, а ако подносилац захтева нема стално пребивалиште на територији Републике Србије и пуномоћје за лице овлашћено за пријем писмена, као и други доказ на основу којег се могу несумњиво утврдити тражени подаци;

2) за податке из става 3. тачка 2) овог члана - извод из регистра непокретности, извод из регистра покретних ствари, уверење Републичког геодетског завода о идентификацији катастарске парцеле старог и новог премера, осим за катастарске парцеле за које је спроведена комасација;

3) за податке из става 3. тачка 4) овог члана - исправа о подржављењу имовине или назив, број и година службеног гласила у коме је објављен акт, уз конкретно навођење предмета одузимања и сл.;

4) за податке из става 3. тачка 6) овог члана - извод из матичне књиге, решење о наслеђивању, извод из регистра правних лица, односно други доказ на основу којег се може несумњиво утврдити правна веза подносиоца захтева са бившим власником;

5) све друге доказе које подносилац захтева поседује, а који могу бити од значаја за одлучивање по захтеву.

Захтев мора да садржи податке из става 3. тач. 1), 2), 5) и 6) овог члана. Уз захтев се обавезно прилажу и докази из става 4. тач. 1), 3) и 4) овог члана.

Образац захтева, начин и поступак пријема и обраде захтева, као и списак пошта где ће се вршити подношење захтева прописаће министар надлежан за финансије.

Одбацивање захтева

Члан 34.

Захтев који не садржи податке из члана 33. став 5. овог закона и уз који нису приложени докази из тог става одбациће се као неуредан.

Лице чији је захтев одбачен у смислу става 1. овог члана има право да нови захтев поднесе до истека рока из члана 33. став 1. овог закона.

Против акта из става 1. овог члана жалба није допуштена, али се може покренути управни спор.

Надлежност подручних јединица Агенције

Члан 35.

Надлежност подручне јединице Агенције утврђује се према пребивалишту, односно боравишту бившег власника у Републици Србији у време одузимања имовине.

У случају да није могуће одредити месну надлежност на начин из става 1. овог члана, надлежна је подручна јединица Агенције коју одреди директор Агенције.

Прекид поступка

Члан 36.

Агенција ће прекинути поступак до окончања поступка легализације, рехабилитације, или када се као претходно питање појави питање чије решавање спада у искључиву надлежност суда.

Рок за доношење решења

Члан 37.

Агенција је дужна да о потпуном захтеву одлучи најкасније у року од шест месеци, а изузетно код посебно сложених предмета, годину дана од дана пријема потпуног захтева.

Решење о враћању имовине или обештећењу

Члан 38.

Агенција утврђује све чињенице и околности од значаја за одлучивање о захтеву и доноси решење којим утврђује корисника, имовину која се враћа, односно за коју се даје обештећење, висину основице обештећења, обвезника, начин и рокове за извршавање утврђених обавеза.

Уколико захтев обухвата више непокретности, односно покретних ствари, орган из става 1. може донети више решења којим се врши повраћај имовине.

У решењу о враћању налаже се надлежним органима извршење решења, као и брисање евентуалних терета.

Првостепено решење Агенција доставља подносиоцу захтева, обвезнику и републичком јавном правобраниоцу.

Решењем из става 1. овог члана утврђује се корисник, односно корисници, и то:

- 1) бивши власник - ако је у животу;
- 2) законски наследници бившег власника - на основу правноснажног решења о наслеђивању бившег власника, ако такво решење постоји, а ако такво решења нема, решењем ће се одредити корисници само у случају кад је из достављене документације могуће неспорно утврдити све законске наследнике.

У случају кад је решењем из става 1. овог члана одређено више корисника, сваком од њих одредиће се припадајући део имовине, односно обештећења, према правноснажном решењу о наслеђивању бившег власника, ако такво решење постоји или на основу споразума законских наследника закљученог пред првостепеним органом.

Ако се корисници и њихови удели не могу утврдити применом одредаба ст. 5.-6. овог члана, првостепени орган ће подносиоце захтева за остваривање права по овом закону.

У поступку из става 7. овог члана, надлежни суд у ванпарничном поступку, сходном применом правила по којима се расправља заоставштина, утврђује законске наследнике бившег власника и њихове уделе у праву на повраћај одузете имовине или на обештећење, при чему се суд не упушта у то да ли та лица испуњавају прописане услове за остваривање ових права по одредбама овог закона.

Решење Агенције из става 5. тачка 2) овог члана, односно решење суда из става 8. овог члана, о одређивању законских наследника бившег власника и њихових удела, важи само у поступку пред Агенцијом за остваривање права на враћање одузете имовине, односно права на обештећење.

Код утврђивања својства корисника, односно законских наследника по одредбама овог члана, није од значаја раније дата наследничка изјава лица које је поднело захтев за остваривање права по одредбама овог закона.

Подносиоци захтева за остваривање права по одредбама овог закона који по одредбама овог члана нису одређени за кориснике, могу своја права остварити у парничном поступку - подношењем тужбе против лица која су одређена за кориснике, односно законске наследнике.

У случају да орган из става 1. овог члана утврди да не постоји законски основ за враћање или обештећење, донеће решење о одбијању поднетог захтева.

Правноснажно решење о враћању имовине Агенција доставља и Републичкој дирекцији за имовину Републике Србије, а за пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште министарству надлежном за послове пољопривреде.

Правна средства

Члан 39.

Против првостепеног решења из члана 38. овог закона, подносилац захтева, обвезник и републички јавни правобранилац могу изјавити жалбу министарству надлежном за послове финансија, као другостепеном органу, у року од 15 дана од дана достављања решења.

Министарство надлежно за послове финансија је дужно да одлучи о поднетој жалби у року од 90 дана од дана пријема.

Против другостепеног решења може се покренути управни спор.

Поступак по тужби за покретање управног спора из става 3. овог члана сматра се хитним.

Извршење решења

Члан 40.

На основу правоснажног решења о враћању имовине власник има право да упише својину на предметној непокретности.

На основу правоснажног решења о враћању имовине чији је обвезник враћања друштво капитала или задруга у поступку стечаја, односно ликвидације, бивши власник има право да захтева искључење из стечајне, односно ликвидационе масе стечајног, односно ликвидационог дужника.

На основу извршног решења којим се одређује обештећење, орган или организација надлежна за предају обвезница Републике Србије, односно потврде о њиховом издавању, предаће обвезнице кориснику, односно корисницима.

Решење из става 3. овог члана сматра се извршеним уписом власништва корисника на обвезницама у Централни регистар.

Евиденција о захтевима

Члан 41.

Агенција води, у електронском облику, евиденцију о поднетим захтевима, утврђеној вредности имовине (основице обештећења) и обештећења по поднетим захтевима, као и решеним предметима.

На основу евиденције и података из става 1. овог члана, Агенција ће најкасније у року од пет година од дана објављивања јавног позива из члана 33. став 1. овог закона доставити Влади, преко министарства надлежног за послове финансија, процену укупног износа основице обештећења по поднетим захтевима.

Агенција ће изводе из захтева из члана 33. став 1. овог закона примљене у претходном периоду једном месечно збирно објављивати на веб сајту Агенције.

Извод из става 3. овог члана нарочито садржи: име, име једног родитеља и презиме подносиоца захтева, број под којим је захтев евидентиран, податке о имовини чије се враћање захтева и позив свима који испуњавају услове да се, у законском року, захтеву придруже.

Облик и садржину извода из става 4. овог члана прописује министар надлежан за финансије.

ДЕО ПЕТИ

АГЕНЦИЈА ЗА РЕСТИТУЦИЈУ

Надлежност

Члан 42.

Агенција за реституцију надлежна је за вођење поступка и одлучивање о захтевима за враћање имовине, за исплату новчане накнаде и обештећења као и за обављање других послова утврђених законом.

Послове из става 1. овог члана Агенција обавља као поверене.

Правни статус

Члан 43.

Агенција послује у складу са прописима о јавним агенцијама, има својство правног лица, са правима, обавезама и одговорностима утврђеним овим законом и статутом. Агенција има рачун код пословне банке.

Седиште и организационе јединице

Члан 44.

Седиште Агенције је у Београду.

Агенција има подручне јединице у Београду, Крагујевцу, Нишу и Новом Саду, које се оснивају за територију општина према прописима којима се уређује регионални развој.

Средства за рад

Члан 45.

Средства за рад Агенције обезбеђују се из:

- 1) буџета Републике Србије;
- 2) донација и других облика бесповратних средстава;
- 3) других извора, у складу са законом.

Послови Агенције

Члан 46.

Агенција вршећи своје надлежности, обавља послове који се односе на спровођење овог закона и закона којим се уређује враћање имовине црквама и верским заједницама, и то:

- 1) води поступак и одлучује о захтевима за враћање имовине, односно обештећење;
- 2) пружа стручну помоћ подносиоцима захтева и обвезницима враћања;
- 3) води евиденције прописане законом;
- 4) извештава Владу годишње, преко министарства надлежног за послове финансија, о обављеним пословима из своје надлежности;
- 5) обавља друге послове прописане законом.

Органи

Члан 47.

Органи Агенције су: управни одбор и директор.

Чланове управног одбора и директора именује и разрешава Влада на период од пет година.

Лице које може остварити право на враћање имовине и обештећење у складу са овим законом, не може бити директор, односно члан управног одбора Агенције.

Управни одбор

Члан 48.

Управни одбор има председника и четири члана.

Управни одбор:

- 1) доноси статут Агенције;
- 2) доноси програм рада;
- 3) усваја финансијски план;
- 4) усваја годишњи извештај о раду Агенције;
- 5) усваја завршни рачун;
- 6) доноси опште акте;
- 7) доноси пословник о свом раду;
- 8) обавља и друге послове утврђене законом и статутом.

Одлуке управног одбора из тач. 1) до 5) овог члана доносе се уз сагласност Владе.

Директор

Члан 49.

Директор:

- 1) заступа Агенцију;

- 2) организује и руководи Агенцијом;
- 3) предлаже акте које доноси управни одбор;
- 4) извршава одлуке управног одбора и предузима мере за њихово спровођење;
- 5) стара се о законитости рада и одговара за законитост рада и коришћење и располагање имовином агенције;
- 6) доноси акт о унутрашњој организацији и систематизацији радних места;
- 7) предлаже програм рада;
- 8) врши и друге послове утврђене законом и статутом.

Статут и други општи акти

Члан 50.

Општи акти Агенције су статут, правилник и други акти којима се на општи начин уређују одређена питања.

Статут је основни општи акт Агенције, који садржи одредбе о:

- 1) делатности Агенције;
- 2) начину обављања послова;
- 3) органима, организационим јединицама и њиховом деловању;
- 4) заступању;
- 5) правима, обавезама и одговорностима запослених;
- 6) поступку сарадње са органима територијалне аутономије и локалне самоуправе;
- 7) другим питањима од значаја за рад Агенције.

ДЕО ШЕСТИ

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 51.

Од дана ступања на снагу овог закона није дозвољено било какво располагање непокретностима, односно имовином у вези са којом по одредбама овог закона постоји дужност враћања као ни њихово хипотекарно оптерећење, закуп и залога.

Теретни или бестеретни правни послови и једностране изјаве воље који су у супротности са одредбом става 1. овог члана ништавни су.

Члан 52.

Подношење предлога и одлучивање о питањима из овог закона допуштено је без обзира на то да ли је до ступања на снагу овог закона суд или други државни орган правноснажно већ одлучивао о захтеву за повраћај, односно накнаду, а захтеву корисника права није било удовољено.

Члан 53.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о враћању имовине и обештећењу („Сл. гласник РС“, бр. 72/2011, 108/2013, 142/2014 и 88/2015 – одлука УС).

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном Гласнику Републике Србије".

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење предложеног закона садржан је у одредби члана 97. тач. 7. и 17. Устава Републике Србије („Сл. гласник РС“, бр 98/06), којом је прописано да Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине, као и друге односе од интереса за Републику Србију, у складу са Уставом. Чланом 99. став 1. тачка 7. Устава прописано је да Народна скупштина доноси законе из надлежности Републике Србије.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Држава је у периоду од 1944. године, као и након завршетка Другог светског рата, спровела низ политичких и привредних мера на основу којих су ствари у приватној својини прешле у државну, односно друштвену својину. Ово преношење из приватне у државну својину имало је више правних облика, а најзначајнија од њих је аграрна реформа, национализација и конфискација. Спровођење ових мера из приватне је прешло у државну својину пољопривредно земљиште, шуме и шумско земљиште, грађевинско земљиште, као и привредна предузећа, станове и стамбене зграде.

Питање имовине одузимане у периоду од 1944. године, као и након завршетка Другог светског рата, спровођењем политичких и привредних мера за које ранији власници нису добили накнаду, захтева решавање, како из поштовања принципа правичности и поштовања људских права, који предствалају основ сваког демократског друштва, тако и због унапређивања даљег развоја привреде и предузетништва.

Имајући у виду да се ради о решавању питања везано за област својинско - правних односа, ово питање нужно је уредити законом, те се стога предлаже доношење закона којим ће се уредити права физичких и одређених правних лица којима је у периоду од 1944. године, као и након завршетка Другог светског рата, од стране комунистичке власти, а без икаквог правног основа одузета имовина на различите начине.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈМОВА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. Предлога закона уређују се права физичких и одређених правних лица којима је у периоду од 1944. године до доношења овог закона одузета имовина на територији Републике Србије применом прописа о аграрној реформи, конфискацији, секвестрацији, национализацији, експропријацији, као и других прописа којима је извршена приватизација подржављене имовине бивших власника.

Предлогом закона се на свеобухватан начин решава питање одузете имовине.

Чланом 2. Предлога закона дефинисано је значење израза који се користе у закону.

Чл. 6. – 11. Предлога закона дефинисани су носиоци права и обавеза, односно утврђено је да су корисници права на повраћај и обештећење бивши власници физичка, односно правна лица, њихови наследници и правни следбеници, а да је обвезник враћања Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе, односно њихов правни следбеник или правно и физичко лице које у моменту ступања на снагу закона власник или носилац права коришћења или располагања, односно полаже право на ту имовину на основу теретног или бестеретног правног посла.

Чл. 12.– 29. Предлога закона дефинисан је предмет враћања и обештећења. Утврђено је да је предмет враћања, односно обештећења сва имовина, те су прописани облици враћања имовине у натуралном облику и новчано обештећење. Предвиђа се повраћај имовине у природи како код свих покретних ствари, тако и непокретности (пољопривредно и шумско земљиште са стамбеним и економским зградама на њему, шуме, грађевинско земљиште, стамбене и пословне зграде), те враћање предузећа и капитала. Уређено је питање враћања новчаног обештећења као и емитовање државних обвезница у случају да не постоји могућност враћање имовине у натуралном облику.

Чл. 30.– 41. Предлога закона прописан је поступак за остваривање права за повраћај имовине, односно обештећења. Регулисано је питање странака у поступку, органа за вођење поступка, подношење и садржине захтева, одбацивање захтева, прекида поступка, рока за доношење решења о враћању имовине и обештећења, правна средства и извршење решења, као и вођења евиденције о захтевима.

Чл. 42.– 50. Предлога закона уређена су питања везана за Агенцију за реституцију односно правни статус, седиште, средства за рад, послови, органи

Чланом 51. – 53. Предлога закона уређено је питање ступања на снагу овог закона.

IV. АНАЛИЗЕ ЕФЕКТА ЗАКОНА

На кога ће и како ће највероватније утицати решења предложеног закона?

Предложена решења у закону о враћању одузете имовине и обештећења ће имати непосредан утицај на бивше власнике и њихове наследнике, односно физичка и правна лица која на основу предлога закона имају права на повраћај одузете имовине, односно обештећења.

Закон предвиђа враћање одузете имовине и финансијско обештећење путем враћања имовине у природи и новцу.

Посредно ова решења ће имати утицај и на грађане и правна лица који су порески обвезници у Републици Србији.

Какве трошкове ће примена закона створити грађанима, привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Примена закона неће створити трошкове грађанима, привреди, посебно малим и средњим предузећима.

Да ли су позитивне последице доношења закона такве да оправдају трошкове које ће он створити и да ли се законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Предложено решење ће имати вишеструки позитивни утицај. Оно ће решити отворено питање права људи којима је у периоду од 1944. године, као и након завршетка Другог светског рата, имовина без икаквог правног основа одузета од стране државе, а који за њу нису уопште добили накнаду или нису добили одговарајућу накнаду, а што ће свакако имати утицај како у финансијском тако и у моралном смислу на лица која имају право на враћање имовине и обештећења. Обештећење ће зависно од вредности одузете имовине моћи да достигне износе који омогућавају и започињање или даље развијање пословних активности, тако да индиректно утичу и на развој тржишне конкуренције.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона потребно је обезбедити средства за исплату накнаде подносиоцима захтев за обештећење који на то имају право сагласно одредбама овог закона.

Планирани износ средства је 300 милијарди динара који ће се обезбедити на основу наменски издвојених средстава у поступку приватизације, из дела средстава остварених конверзијом права коришћења грађевинског земљишта у својину уз накнаду, као и из средстава остварених отуђењем имовине у државној својини чији је власник, односно корисник, Република Србија, аутономна покрајина, односно јединица локалне самоуправе.

У Београду, 19. 11. 2018. године

народни посланик

Жика Гојковић

Жика Гојковић

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланик Жика Гојковић.

2. Назив прописа

Предлог закона о повраћају имовине и обештећењу.

The Proposal of the Law on Property Restitution and Compensation.

3. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

а) Одредба Споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

/

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,

/

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,

/

д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

/

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

- Повеља Европске уније о основним правима, члан 17.

- Први Протокол Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (члан 1. Првог Протокола).

У потпуности усклађено.

б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,

Нема

в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,

/

г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,

/

д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније

/

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Будући да нема секундарних извора права Европске уније са којима се пропис усклађује, уз овај Предлог закона се не доставља Табела усклађености.

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?

Не.

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?

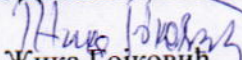
Не.

8. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености.

Не.

Београд, 19. новембар 2018. године

НАРОДНИ ПОСЛАНИК

Жика Гојковић